

Specialfrågelista

DANSBANEFRÖJDER I UPPSALA-TRAKTEN PÅ 1940-TALET

Detta frågeformulär riktar sig främst till den manliga delen av de ungdomar, som omkring tiden 1940-1947 besökte dansbanor runt Uppsala stad. Frågelistan har tillkommit på initiativ av Allan Andersson, som under en följd av år varit sysselsatt med att insamla och utredigera uppgifter om ungdomens nöjesliv m.m. under slutet av och strax efter andra världskriget och som nu i samarbete med Dialektarkivet utarbetat denna frågelista. En viktig del av undersökningen är bl.a. att belysa ungdomens värderingar vid denna tid i fråga om nöjeslivet och vad därmed sammanhänger.

Svaren på frågelistan skall sändas till Dialekt- och folkminnesarkivet i Uppsala, där de kommer att införlivas med dess samlingar. Om någon önskar vara anonym, är det dock av vikt, att vederbörande ändå uppger sitt födelseår och exakta uppgifter om tid och plats för det beskrivna.

- 1) I vilken ålder började Du åka ut till dansbanor kring Uppsala?
a) Ensam? b) Med en kompis? c) I gäng?
- 2) Åkte Du cykel, bil, buss? Förekom det också bil- eller cykelgång?
- 3) Har Du något minne av vilka dansbanor Du besökte? a) Vilken ansåg Du vara bäst? b) Vilka dansbanor undvek Du och varför?
- 4) Var Du klädmedveten de här åren? a) Åkte Du exempelvis till dans i sportkostym? b) "Äppelknyckarbyxor" d.v.s. golfbyxor? c) Vilken var Din inställning till pjattkavajen, randiga strumpor, t.ex. i polkagrissrött och vitt eller grönt och vitt? d) Hur fick Du den rätta stukningen på hatten? Fanns det fler än ett sätt?
- 5) Förekom alkoholförtäring i samband med dansfröjderna? a) Delade Du halvpannan med någon kompis? b) Varför halsade man ur pluntan och gömde den i skogen? c) Förekom det några kommentarer när fickpluntan gick runt i gänget? — Nämn några! Sjöng man? d) Om någon i gänget avböjde, trugade man på honom? e) Kände Du ett visst ansvar om kompisen inte pallade och blev "full" eller blev dryg och oresonlig? f) Hur tog han sig hem, kanske

- tre mil från stan? g) Förekom slagsmål bland dryckesbröder i gänget?
- 6) a) Hur upplevde Du att vid 25 års ålder erhålla motbok från Systembolaget? b) På vilket sätt kom Du över brännvin före den åldern? c) Kom ev. kristidskuponger på tal vid dylik handel?
- 7) a) Vilka hade möjlighet att gå på krog? Gick man dit enbart för spritens skull? Hände då att en kompis fick följa med och äta för att den som betalade skulle få mera sprit? b) Minns Du uttryck för "världsvana" såsom "två vita och en brun", "La paloma tack" och "Får ja' be om notan, fröken" m.fl.?
- 8) Åter till själva dansbanan: a) Var Du en flitig dansare? b) Åkte Du bara för att ha något att göra eller hängde med bara för att stå och titta på dansen? c) Dansade Du med en och samma tjej? d) Hur kändes det att bli nobbad av en brud? e) Hur upplevde man som kille d a m e r n a s dans? f) Åkte Du till dansbanan i akt och mening att slå följe med en tjej efter dansen? g) Blev Du "tråkad" av bygdens grabbar om tjejen var från orten?
- 9) a) Vad är "vägsyn" för något? b) Minns Du något tillfälle då det hände?
- 10) a) Vilka favorithits eller schlagers minns Du från 40-talet? b) Vilka favoritband minns Du vid de dansbanor Du besökte? c) Nämn gärna några solister i någon orkester!
- 11) Hur reagerade Du, om någon kompis i gänget ställt en tjej "i omständigheter", d.v.s. hon skulle bli med barn, populärt uttryckt "batting" el. "klimp"?
- 12) På tal om erotik, var uttrycket "lätt match" och "lättsinnigt kvinns" något som grabbar talade om sinsemellan? a) Talade man illa eller spreds rykten om en tjej man inte hade framgång hos? b) Hur uppfattade Du 40-talsmoralen? Var den pryd?
- 13) Hur var Din ekonomiska situation under 40-talet? a) Hur mycket tjänade Du omkring 1940? b) 1944? c) 1947? d) Ungefär hur mycket spenderades på nöjen?
- 14) På vilket sätt kunde grabbar från stan komma i konflikt med hemmapubliken vid dansbanan? a) Berodde det på klädseln, snacket eller muckadedom eller Du så att det blev bråk?
- 15) a) Smet eller "plankade" Du in vid någon dansbana? b) Vilken?(förseelsen torde vara preskriberad nu). c) Berodde detta på att Du hade det knapert med stålar? d) Resulterade plankningen i sönderrivna kläder?

- e) Var tjejer med då Du smet in? f) Bevakade arrangörerna området med brukshund?
- 16) Har dansen och besöken vid danstillställningar givit något av värde? Större säkerhet; kompisar; Din hustru?
- 17) Har Du någon känsla av att krisåren, d.v.s. andra världskriget, påverkade Dig själv och de kompisar som stod Dig nära? Kan Du exempelvis komma ihåg krigsutbrottet september 1939? Berätta hur Du kände det inför militärer, skyddsrum och hotet inför vad som kunde hända! b) När freden äntligen kom i maj 1945, innebar detta någon förändring eller var allting som vanligt?
- 18) Tänk efter om någon väsentlig fråga i ämnet är bortglömd — men svara först på frågorna!
- 19) Har frågorna varit närgångna? Vilken?